

Nr 50

Av herr **Pettersson, Karl**, om lokaliseringspolitiska insatser i Jämtlands län.

Avtappningen av befolkningen i Norrland och framför allt i Norrlands inland fortsätter i lavinartad omfattning. På grund av att möjligheter till sysselsättning icke skapas i tillräcklig omfattning tvingas människorna flytta till andra delar av landet för att få sin bärgning.

Det har talats och utretts om dessa problem under lång tid. De flesta förslag till åtgärder har bemötts med motiveringen att utredningar av olika slag pågått och att frågeställningarna utreds.

Människorna i de berörda områdena har tröttnat på alla utredningar och vill nu se konkreta åtgärder.

Vissa sysselsättningsskapande åtgärder har utlovats för Norrlands inland. Bl. a. skulle skogsvårdande åtgärder sättas in för att skapa sysselsättning för svårplacerad och ortsbunden äldre arbetskraft. Utformningen av bestämmelserna har emellertid icke givit avsedd verkan.

Beredskapsarbeten har igångsatts. Det är visserligen bra att vägar och andra arbeten bedrivits såsom beredskapsarbeten. Skulle så icke varit fallet hade många sysselsättningstillfällen icke funnits, och inlandet skulle säkerligen icke haft det vägnät som byggts och håller på att utbyggas.

Det är dock fasta arbetsplatser som måste skapas för de människor som lever i dessa områden. Får utflyttningen fortsätta kommer ett läge att inträffa, där möjlighet för service för de kvarboende omöjliggörs.

Inom dessa områden finns också en väsentlig del av vårt lands turistväsen. Genom utflyttningen kommer också möjligheterna till service åt de ökande turistskarorna att försvåras.

Lokaliseringspolitikens femåriga försöksperiod har snart gått till ända utan att ha infriat Norrlands inlands förhoppningar om ökade sysselsättningsmöjligheter och en uppbromsning av avflyttningstakten. Vid försöksperiodens början hoppades alla i inlandet att aktiv lokaliseringspolitik skulle få sådana verkningar. Tyvärr har det icke blivit på det sättet.

Med utgångspunkt i dessa erfarenheter hade förhoppningar knutits till den utredning som tillsattes i december 1967, med uppdrag åt en sakkunnig att tillsammans med en rådgivande nämnd utreda den fortsatta lokaliseringspolitiska stödverksamheten efter den 1 juli 1970.

Utredningen har på grund av tidsknappheten valt att — som ett provisorium — lägga fram vissa begränsade förslag till ändringar av det nuva-

rande stödet för att på så sätt öka insatserna i de delar av landet, där åtgärder visat sig vara påkallade. Utredningen föreslår vissa smärre justeringar av stödområdets geografiska avgränsning och har utsett femton orter inom Norrlands inland och Norrbottens kustland, vilka speciellt skall prioriteras. Utredningen föreslår vidare vissa utvidgningar av stödmöjligheterna i form av bidrag och lån till industriföretag och företag med industriliknande verksamhet, som är särskilt förmånliga om företagen lokaliserar till de föreslagna prioriteringsorterna.

Inom Jämtlands län finnes tre prioriteringsorter: Östersund, Strömsund och Sveg.

Skall övriga orter inom länet lämnas åt sidan, är valet av prioriteringsorter ett förslag med vittgående konsekvenser. Det kan ifrågasättas om man är tvungen att binda sig för de föreslagna prioriteringsorterna. Det är egendomligt att ingen ort i västra, södra eller östra Jämtland har medtagits.

När det gäller lokaliseringpolitiken i inlandet måste det med kraft understrykas att en av de viktigaste huvudnäringarna är och måste vara skogsbruket, eftersom ett fungerande skogsbruk är så betydelsefullt för den norrländska skogsindustrins fortlevnad. Därför måste lokaliserings- och regionalpolitiken utformas så, att det vid sidan av mera utpräglade industriorter även finns orter med en sådan service, att den för skogsbruket nödvändiga arbetskraften stannar kvar.

Oavsett vilken politik statsmakterna än går in för måste man utgå ifrån att det alltid kommer att finnas andra orter än centralorterna där förutsättningar för industriell verksamhet kan komma att uppstå. Det kan vara tillgången på råvaror och arbetskraft. Det kan också vara den personliga dugligheten, t. ex. personer med exploateringsbara produktidéer, som vill starta verksamhet i ett mindre samhälle. Etableringar på sådana orter får inte förhindras. En lokalisering av företag enbart till centralorter kan därför inte accepteras.

Västra Jämtland har gamla industritraditioner med anor från tidigare sekel. Där bedrivs ett omfattande skogsbruk. Till vissa delar kompletteras detta med betydande jordbruk inom vissa delar av området. Turismen är i västra Jämtland en mycket viktig näring. För att dess utveckling skall kunna fortgå krävs att någon ort får utvecklas efter samma villkor som de s. k. prioriteringsorterna.

Södra Jämtland är en betydande skogs- och jordbruksbygd. Centralort finnes inom området med påbörjad industrialisering. På grund av det centraliserade skogsbruket måste även inom detta område finnas någon ort, som kan ha möjlighet till utveckling efter de villkor, som skall gälla för prioriteringsorterna.

I östra Jämtland finns orter med anknytning till ett centraliserat skogsbruk, där kommuner tillsammans med skogsbruk och skogsindustri gemensamt utfört centraliserade bostadsområden för skogsarbetare. Dessutom

finns orter med väl utvecklad industri och goda kommunikationer. I vissa delar av området kompletteras detta med ett livskraftigt jordbruk. Med hänsyn till den industriella utvecklingen, det centraliserade skogsbruket och det livskraftiga jordbruket måste det inom området finnas någon ort jämförbar med prioriteringsort.

Jämtlands län har procentuellt sett blivit föremål för den största avtappningen av invånare under det senaste decenniet. Länet har också erhållit den lägsta andelen av de utgående stödåtgärderna inom stödområdet för lokaliseringspolitiska företagsinsatser. Till och med områden utanför stödområdet har erhållit större andel av stödåtgärderna än vad Jämtlands län erhållit. Behovet av kraftigare åtgärder är därför ett livsvillkor för att vända utvecklingen inom länet. Dessa åtgärder måste sättas in i länet i dess helhet. Inom västra, södra och östra Jämtland finnes utvecklingsbara orter, vilka måste stödjas. En spontan utveckling med ytterligare uttunning av befolkningsunderlaget kan icke accepteras.

Med stöd av vad här anförts hemställes,

att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte uttala, att behovet av lokaliseringspolitiska insatser i olika delar av Jämtlands län särskilt tillgodoses vid utformningen av den fortsatta lokaliseringspolitiska verksamheten med hänsyn till att en så stor avflyttning skett från länet och att den procentuella andelen av utgående lokaliseringsstöd till Jämtlands län under pågående försöksperiod varit så ringa.

Stockholm den 15 januari 1970

Karl Pettersson (m)
